



De Woutertje Pieterse Prijs is een prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige kinder- of jeugdboek dat het afgelopen jaar is verschenen. In 2026 zijn er zes boeken genomineerd.

Om leraren te inspireren aan de slag te gaan met actuele én goede kinder- en jeugdboeken, bieden wij lestips aan bij de genomineerde boeken. Dit jaar zijn er lestips vanaf groep 3 van het basisonderwijs tot en met de derde klas van het voortgezet onderwijs.

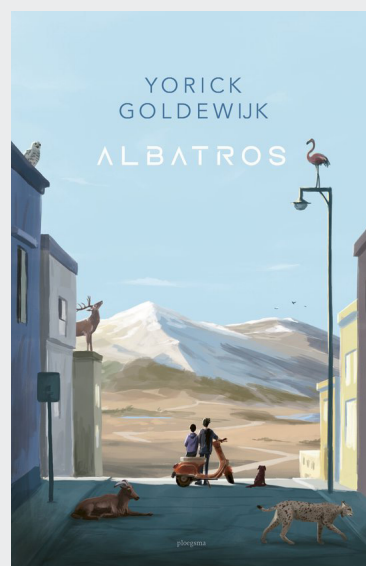
## LESTIPS

VOOR KLAS 2 EN 3 VAN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

Deze lessuggesties richten zich op het boek **Albatros** van Yorick Goldewijk (Uitgeverij Ploegsma).

### Thema's in dit boek

- gedaanteverwisselingen
- overleven
- zoektocht
- dystopie
- identiteit
- noord vs zuid
- vriend vs vijand
- mens vs dier
- filosofie



### Uit het juryrapport

*“Albatros is een indringend en ontroerend verhaal over de grote thema’s van nu en de rol van de mens daarin. [...] De fascinerende reis van Abel en Kat houdt de lezer een confronterende spiegel voor en blijft spannend tot het onvergetelijke einde: want wie is toch degene die de kinderen observeert? Net als je denkt dat je weet waar het eindigt, komt Goldewijk in het verrassende laatste deel met weer een ander perspectief dat reflecteert op de toekomst.”*

### Albatros

Als Abel op een ochtend wakker wordt weet hij gelijk dat er iets mis is. Hij hoort geen geluiden en de zon staat al hoog aan de hemel. Als hij op onderzoek uitgaat blijken alle mensen in dieren te zijn veranderd: zijn moeder is een hert, zijn vader een hond en zijn buurbrouw een kat. Op zoek naar andere overgebleven mensen, steekt hij samen met zijn vader de rivier over naar het vijandige noorden. Daar ontmoet hij Kat, een onvriendelijk meisje dat iets ouder is dan hij. Bij gebrek aan beter sluiten ze een pact en trekken er samen op uit, op zoek naar antwoorden.

# ALS JE WAKKER WORDT

## DE EERSTE ZIN

INSPIREREN

### Introductie

Laat het boek zien en lees de eerste zin voor: *Soms word je wakker en weet je meteen dat er iets niet goed is*. Vraag je hardop denkend af hoe iemand dat kan weten en noem wat handelingen van je eigen ochtendroutine op.

### Ochtendroutines

Laat de leerlingen voor zichzelf noteren wat ze in de ochtend doen en horen. Hebben ze een bepaalde routine? Wie/wat maakt ze wakker? Wie maakt het ontbijt? Sta je gelijk op of blijf je liggen? Wat doe je als je uit bed stapt als eerste? Doe je bijvoorbeeld de gordijnen open of laat je die dicht? Laat leerlingen 5 handelingen opschrijven.

### Veranderen

De leerlingen bespreken in tweetallen hun ochtendroutine. De ene leerling verandert iets in de routine van de ander.

### Oorzaak

Laat de leerlingen met dit nieuwe gegeven een kort verhaal schrijven wat er dan verandert aan hun ochtend. Ze eindigen met de eerste zin uit *Albatros*.

### Delen

De tweetallen lezen elkaars verhaal en de eerste alinea van *Albatros*. Daarna bespreken ze met elkaar wat er aan de hand zou kunnen zijn in *Albatros*. Ze verzinnen samen een oorzaak van dit onbestemde gevoel.

## ACHTERGRONDINFO

### Werken aan het vergroten van verhaalbegrip en literaire competentie

#### *Digitale geletterdheid*

De curriculumontwikkelingen in het onderwijs laten zien dat vakoverstijgend lezen steeds belangrijker wordt (SLO, 2025). In *Albatros* is een link te leggen naar digitale geletterdheid door in te zoomen op de informatie die de noorderlingen en zuiderlingen over elkaar verspreiden. Is het misinformatie of bewust verspreide desinformatie? Door leerlingen vanuit een verhaal te laten kijken naar nepnieuws, wordt een appèl gedaan op hun mediawijsheid en krijgt het lezen meer betekenis voor ze.

#### *Dystopische jeugdroman*

Dystopische verhalen zijn heel populair onder jeugd en jongeren, vooral in games, films en (Engelse) fictie. De dystopische roman kenmerkt zich door een niet-bestaande toekomstige wereld die akelig en anders is dan de huidige maatschappij. Urgente vraagstukken, zoals de klimaatcrisis en oorlog, zijn belangrijke thema's binnen dit genre als kritiek op de bestaande samenleving. De verhalen voor jeugd en jongeren wijken af van de dystopische roman voor volwassenen doordat de hoofdpersonages zorgen voor een kanteling en er hoop op verbetering is, nadat zij een groot offer hebben moeten brengen (Ackermans, 2021). Interessant is het om met leerlingen *Albatros* te analyseren op kenmerken van de dystopische roman.

## NOORD VS ZUID

NEPNIEUWS

ONDERZOEKEN

### Voorlezen en bespreken

Lees hoofdstuk 1 (p. 9-16) voor en bespreek welke problemen Abel ervaart. Wat is er aan de hand? Waar loopt hij tegenaan? Welke rol speelt de plek waar Abel woont? Waar is de angst van Abel op gebaseerd? Hoe betrouwbaar is de informatie die Abel heeft?

### Bronnenonderzoek

Laat de leerlingen in drietallen op internet op zoek gaan naar informatie over betrouwbaarheid van informatie, nepnieuws, misinformatie en desinformatie. Wat is het verschil? Hoe kom je erachter of iets waar is? Wat kun je doen om te voorkomen dat je verkeerde informatie krijgt? Laat ze een stappenplan maken voor het checken van bronnen.

### Verhaal

De leerlingen gaan met hun gemaakte stappenplan op zoek naar aanknopingspunten in het fragment over de informatie die Abel en zijn moeder hebben over de noorderlingen. Welk antwoord zouden ze nu formuleren op de vraag hoe betrouwbaar deze informatie is?

### Scenario's

Bespreek klassikaal het antwoord op de vraag en bespreek met de leerlingen hoe ze denken dat het verhaal verder zal gaan. Neem samen wat opties door en laat ze daarna in drietallen een scenario schetsen voor het verhaalverloop met een begin (probleem) - midden (ontwikkeling) - eind (climax).

## MENS VS DIER

WAARDEN

VERDIEPEN

### Voorlezen

Lees hoofdstuk 2 en 3 voor (p. 17-26).

### Lagerhuissetting

Verdeel de klas in twee groepen en schrijf de volgende stelling op het bord:

*Het leven van een dier heeft minder waarde dan dat van een mens.*

De ene groep werkt argumenten uit voor de stelling en de andere tegen. Ze gebruiken hier ook de voorgelezen tekst bij.

Elke groep kiest een woordvoerder die als eerste het woord gaat nemen tijdens het debat.

### Debat

De groepen nemen tegenover elkaar plaats. Stel een zichtbare klok (op het bord) in van 15 min. en laat de woordvoerder van de ene groep het woord nemen. Daarna komt de woordvoerder van de andere groep aan de beurt. Na deze opening mogen de andere leerlingen reageren op wat er is gezegd. Als ze iets willen zeggen gaan ze staan. Je bent zelf debatleider en wijst om de beurt een leerling aan en let erop dat ze op elkaar reageren met nieuwe argumenten. Tel samen de laatste 10 seconden af en bespreek na afloop wie de beste argumenten had.

## MEER LEZEN?

### Meer lezen van Yorick Goldewijk

- *De chaos in Lois* (2024) Uitgeverij Querido (Maand van de Filosofie).
- *Duizend en ik* (2023) Uitgeverij Ploegsma.
- *Films die nergens draaien* (2021) Uitgeverij Ploegsma.

### Meer boeken over overleven

- *Duizend vadem* (2026) Benny Lindelauf & Moos Boeke. Uitgeverij Querido.
- *De macht van Algas* (2025) Marco Kunst. Uitgeverij Lemniscaat.
- *Ik ben hier!* (2023) Joke van Leeuwen. Uitgeverij Querido.

#### Genomineerd Woutertje Pieterse Prijs 2023

- *Semper Sol* (2022) Marloes Morshuis. Uitgeverij Lemniscaat.
- *Quotum : Project Z* (2020) Marloes Morshuis. Uitgeverij Lemniscaat.
- *Pappa is een hond* (1977) Guus Kuijer. Uitgeverij Querido.

### Bron

- Ackermans, Linda (2021) In slinkstand om de wereld te redden? : een lesidee bij een dystopische jeugdroman. *Levende Talen Magazine*, 108(8), 24-28.
- SLO (2025) *Kerndoelen voortgezet onderwijs*. Amersfoort: SLO.

### Meer info over Yorick Goldewijk

- <https://yorickgoldewijk.nl>
- [www.instagram.com/yorickgoldewijk](http://www.instagram.com/yorickgoldewijk)
- [www.facebook.com/yorick.goldewijk](http://www.facebook.com/yorick.goldewijk)

### Colofon

Deze lestips zijn ontwikkeld door **Loes Reichenfeld** (LEES met LOES) - [www.leesmetloes.nl](http://www.leesmetloes.nl)

In opdracht van Stichting Woutertje Pieterse Prijs.

Scan de QR-code voor lessuggesties bij alle genomineerde boeken:

#### voor het basisonderwijs

- groep 3-4: *Alle dingen die mijn opa stiekem is* van Gerson Main & Hedy Tjin
- groep 5-8: *Konijntjes op het kerkhof* van Peer Wittenbols & Shamisa Debroey
- groep 5-6: *Atman!* van Bart Moeyaert & Mark Janssen
- groep 7-8: *De oorsprong der dingen* van Jacques & Lise

#### voor het voortgezet onderwijs

- klas 1-2: *Krekel* van Annet Schaap
- klas 2-3: *Albatros* van Yorick Goldewijk

Mogelijk gemaakt dankzij de Brook Foundation, De Versterking en het Hendrik Muller Fonds.

